

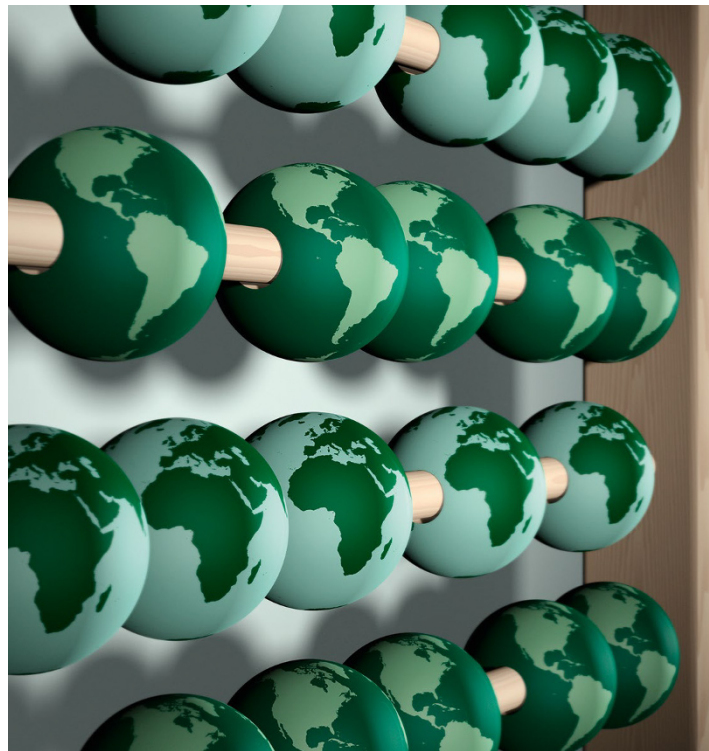
Nieuw onderzoek naar duurzaamheidsonderwijs voor de huisartsopleiding

Eva Visser, Evelyn Brakema

Planetary Health, verduurzaming van de zorg en de relatie tussen de ecologische crisis en gezondheid worden steeds belangrijker. Medische opleidingen besteden hier nog weinig aandacht aan. In een innovatieproject onderzoeken we hoe evidencebased onderwijs over deze nieuwe onderwerpen kan worden ontwikkeld en geïmplementeerd in de huisartsopleiding.

Klimaatverandering is, als onderdeel van de ecologische crisis, door de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) uitgeroepen tot 'de grootste bedreiging voor de gezondheid van de mensheid'.¹ Deze bedreiging bestaat onder andere uit grotere morbiditeit, met bijvoorbeeld een toename van door een vector overgedragen ziekten, en gestegen mortaliteit, die zich onder andere uit in hittegerelateerde sterfgevallen.^{2,3} Paradoxaal genoeg draagt de gezondheidszorg met 7% substantieel bij aan de Nederlandse CO₂-uitstoot en zorgen bijvoorbeeld geproduceerd afval en medicijnresten in het oppervlaktewater voor schade aan ecosystemen.⁴ De huisartsopleiding besteedt nog vrijwel geen aandacht aan deze aspecten van de gezondheidszorg.⁵ Dit onderzoeks- en innovatieproject moet nagaan hoe evidencebased onderwijs kan worden vormgegeven om huisartsen in opleiding klaar te stomen voor deze veranderende casuïstiek in de spreekkamer (klimaat- en milieuadaptatie), en om zelf klimaat- en milieuvriendelijke zorg te leveren (mitigatie).

Eerst brengt een scoping-review in kaart wat reeds bekend is over duurzame zorg en Planetary Health in het medisch

Medische opleidingen besteden nog weinig aandacht aan verduurzaming van de zorg.

Foto: iStock

DEFINITIES

- Duurzame zorg: een ecologisch duurzaam gezondheidssysteem verbetert de gezondheid, houdt die in stand of herstelt deze. De negatieve gevolgen voor het milieu worden daarbij tot een minimum beperkt en kansen worden benut om het milieu te herstellen en te verbeteren, ten gunste van de gezondheid en het welzijn van de huidige en toekomstige generaties.⁶
- Ecologische crisis: wereldwijde milieuveranderingen, waaronder ontbossing, het verlies van de biodiversiteit, de verzuring van de oceanen, lucht-, water- en bodemverontreiniging en klimaatverandering.⁷
- Planetary Health: de gezondheid van de menselijke beschaving en de toestand van de natuurlijke systemen waarvan deze afhankelijk is.⁸

onderwijs (zie het [kader] voor definities). Vervolgens moet mixed-methods-onderzoek duidelijk maken wat de perspectieven en behoeften van aiossen, opleiders, docenten en patiënten zijn. Op basis van deze kennis zal het landelijk onderwijs voor huisartsen worden vernieuwd, in samenwerking met docenten, opleiders en aiossen van alle instituten, het NHG en inhoudelijke experts op het gebied van duurzame zorg in het medisch onderwijs. Tot slot zal het vernieuwde onderwijs worden geëvalueerd en zo mogelijk verder worden verbeterd. De eerste resultaten, van onder andere de review en het onderzoek naar het perspectief van patiënten op duurzame zorg, verwachten we in de loop van 2023. ■

LITERATUUR

1. World Health Organization. COP26 special report on climate change and health: the health argument for climate action. 2021. Beschikbaar via: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240036727>. Geraadpleegd op 17-01-2023.
2. Vicedo-Cabrera AM, Scovronick N, Sera F, Royé D, Schneider R, Tobias A, et al. The burden of heat-related mortality attributable to recent human-induced climate change. *Nat Clim Chang* 2021;11:492-500.

3. Rocklöv J, Dubrow R. Climate change: an enduring challenge for vector-borne disease prevention and control. *Nat Immunol* 2020;21:479-83.
4. Steenmeijer MA, Rodrigues JFD, Zijp MC, Waaijers-van der Loop SL. The environmental impact of the Dutch health-care sector beyond climate change: an input-output analysis. *Lancet Planet Health* 2022;6:e949-57.
5. Visser EH, Brakema EA. SBOH Innovatieproject. Inventarisatie duurzaamheid in medisch onderwijs 2021 t.b.v. de Huisartsopleidingen. 2021. Beschikbaar via: https://duurzamehuisartsopleiding.files.wordpress.com/2022/09/visser-e.h.-brakema-e.a.-2021.-inventarisatie-duurzaamheid-in-medisch-onderwijs-2021-t.b.v.-de-huisartsopleidingen.pdf?force_download=true. Geraadpleegd op 17-01-2023.
6. World Health Organization. Environmentally sustainable health systems: a strategic document. 2017. Beschikbaar via: <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-EURO-2017-2241-41996-57723>. Geraadpleegd op 17-01-2023.
7. Shaw E, Walpole S, McLean M, Alvarez-Nieto C, Barna S, Bazin K, et al. AMEE Consensus Statement: Planetary health and education for sustainable healthcare. *Med Teach* 2021;43:272-86.
8. Whitmee S, Haines A, Beyrer C, Boltz F, Capon AG, Ferreira de Souza Dias B, et al. Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of The Rockefeller Foundation; Lancet Commission on planetary health. *Lancet* 2015;386:1973-2028.

Visser EH, Brakema EA. Nieuw onderzoek naar duurzaamheidsonderwijs voor de huisartsopleiding. *Huisarts Wet* 2023;66;DOI: 10.1007/s12445-023-2257-0. Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC), afdeling Public Health en Eerstelijns Geneeskunde, Leiden: E.H. Visser, aiotho, e.h.visser@lumc.nl; E.A. Brakema, poioth. Mogelijke belangenverstrengeling: niets aangegeven.

Dit is een bijdrage in de rubriek Lopend onderzoek, relevant voor de eerste lijn, geschreven door een promovendus.